שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א

נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: בית הכנסת או אדם פרטי שביטח את הספר תורה שלו ונגנב וחברת הביטוח שילמה את הנזק האם מחוייבים הבית הכנסת לקנות בכסף זה ספר תורה אחר או שאפשר להשתמש בזה לשאר צרכי בית הכנסת **תשובה** כתב בציץ אליעזר חלק י"ח סימן ס"ז שאף שנפסק בשו"ע שספר תורה שמכרו חייב לקנות בדמיו ספר תורה אחר כמבואר בסימן קנג' ס"ב מ"מ יש לחלק שבמכירת ס"ת הוא ממש תמורתו של הספר תורה אבל הכא שחברת הביטוח משלמת זה צד שלישי והוי כעסק ואינו דמי הספר שהרי חברת הביטוח אינה משלמת לפי שווי הספר אלא לפי המחיר שבטחת את הספר וכיון שאינו דמי הספר אלא מכספי הביטוח שבטחת ולכן יכול להוציאו לצרכיו וראיתו היא שביטוח אינו דמי הנזק אלא ענין עסקי שכתב האור שמח בפ"ז מה' שכירות ה"א, שהשוכר בית מחברו וקיבל עליו אחריות דליקה, ואח"כ הלך המשכיר וביטח ביתו, ונשרף הבית, והלכה העלה שמה שחברת האחריות משלמת דמי הפסד הבית, אין זה פוטר את השוכר מתשלומים, ובסיס סברתו, מפני דהמשכיר יכול לומר לשוכר מה איכפת לך מה שהרווחתי מן עלמא, וכן פסק המהרשד"ם לגבי בית מבוטח שנשרף שחייב לשלם אף שגם הביטח משלם שרואים שביטוח אינו דמי הנזק אלא עסק צדדי והוא הדין לגבי הספר תורה הוי כעסק ואינו נחשב כדמי הספר תורה ע"כ

מנהיג ציבור צריך להיזהר בכבוד הציבור

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם:

הגמרא במסכת סנהדרין (דף ז:) מביאה את רבי אליעזר שדורש את סמיכות הפרשיות (יתרו- משפטים) כך ,מנין לדיין שלא יפסע על ראשי עם קודש [בזמנם היו יושבים על הקרקע וכשהולך למקומו בבית הכנסת נראה כאלו פוסע על ראשיהם- רש"י שם] שנאמר בסוף פרשת יתרו "לא תעלה במעלות על מזבחי" שאסור לעשות מדרגות במזבח אלא רק על ידי כבש (שיפוע) ובתחילת פרשת משפטים כתוב "ואלה המשפטים אשר תשים" לרמוז לדיין (שהמשפטים לפניו) לא יעלה במעלות כלומר לא יפסע על ראשי בני ישראל כשהולך למקומו שעל ידי כך נראה שמבזה אותם למרות שאין בכוונתו לכך

התורה תמימה כותב אלמלא פירושו של רש"י היה נראה לו לפרש שהכוונה לביטוי ולא רק כפשוטו שלא יפסע על ראשי עם קודש כלומר לא יזלזל בהם בגלל תפקידו הרם וירשה לעצמו לזלזל בשאר העם

מובא בגמרא (ראש השנה דף יז.) פרנס המטיל אימה על הציבור שלא לשם שמים נענש על כך שאינו רואה בן תלמיד חכם ה"י

כותב הטור (חושן משפט סימן ח) וז"ל אסור לדיין להתנהג בשררה וגסות הרוח על הצבור אלא בענווה ויראה: וכל פרנס המטיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים אינו רואה בן ת"ח לעולם וכן אסור לנהוג בהם קלות ראש אף על פי שהם עמי הארץ: ולא יפסיע על ראשי עם קדוש אף על פי שהם הדיוטות ושפלים בני אברהם יצחק ויעקב הם: וצריך שיסבול טורח הציבור ומשאם כמו שדרשו ויצום אל בני ישראל על מנת שיהו מקללין אתכם וסוקלין אתכם באבנים עכ"ל

אדם אינו סובל פרנס המתגאה על הציבור ללא צורך כמובא במסכת פסחים דף קיג: תנו רבנן ארבעה אין הדעת סובלתן [פירש רש"י- אפילו הן עצמן מתחרטין, לאחר זמן, ונבזין הן בפני עצמן] אלו הן: דל גאה, ועשיר מכחש ,וזקן מנאף ,ופרנס מתגאה על הציבור חנם,

מצאנו בגדולי ישראל לא רק שלא השתררו על הציבור שלא לשם שמים אלא שבזו והשפילו את עצמם בעיני עצמם כדי לא לבא לידי גאווה כמובא במסכת סנהדרין (דף ז:) כשהיה רואה רב קבוצה של אנשים אחריו לכבודו אמר את הפסוק "אם יעלה לשמים שיאו [וגו'] כגללו (גללו- רפש) לנצח יאבד" פירש "המצודת דוד" וז"ל אף אם יתגבר ויעלה גבהו עד לשמים וראשו יגיע עד לעבים והוא משל לגודל ההצלחה ,הנה חיש מהר יאבד לנצח כגללו (רפש ,מיאוס)האבודה מהר ועד עולם ואשר ראוהו בהצלחתו יאמרו איה הוא כי לא ישאר לו זכר מכל הצלחתו

מר זוטרא החסיד כשהיו מרימים אותו בכיסא מיוחד על כתפיהם בשבת וברגל אמר כך "כי לא לעולם חוסן ואם נזר לדור ודור" כל זאת עשו משום שחששו מגאווה ק"ו שלא יבואו לגאווה ולו במעט

מסופר על ענוותנותו הנפלאה של הלל שלא זלזל בעמי ארצות אלא התייחס אליהם בכבוד גדול ובחיבה גדולה ואף אל פי שאותו אדם היה טרדן וביזה אותו. כמובא במסכת שבת (דף **לא.) מעשה:** בשני בני אדם שהמרו זה את זה [התערבו בניהם] ואמרו כל מי שילך ויקניט [יצליח להכעיס] את הלל ייטול ארבע מאות זוז אמר אחד מהם אני אקניטנו אותו היום ערב שבת היה והלל חפף את ראשו הלך ועבר על פתח ביתו אמר **מי כאן הלל מי כאן הלל** [אינו קורא לו בדרך כבוד הנשיא הלל אלא כאילו מדובר בחברו ואף על פי כן] נתעטף [הלל]ויצא לקראתו אמר לו **בני** מה אתה מבקש [וקורא לו הלל בלשון חיבה בני] אמר לו שאלה יש לי לשאול אמר לו **שאל בני שאל** [הלל אומר שאל בני שאל כאילו שהוא מאד רוצה לשמוע את השאלה אע"פ שערב שבת היה ובאמצע חפיפת ראשו כשאדם חוזר על מילה פעמיים זה מראה שהוא רוצה את דבריו ונכסף לשמוע את דבריו ולכן חזר הלל פעמיים על המילה **שאל** בני **שאל**] **מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות** [**למרות שזוהי שאלה מטופשת ובוודאי אין מקומה של שאלה זו בערב שבת מכל** אומר לו הלל שוב, בני בלשון חיבה.אמר לו **בני שאלה גדולה שאלת**] אומר לו הלל "בני שאלה גדולה שאלת", שאלת שאלה מאד חשובה וכן לאורך כל המעשה רואים את ענוותנותו המופלאה והתייחסותו היפה אע"פ שהשואל לא מתייחס להלל יפה ושואל שאלות מטופשות בזמן מאד לחוץ]

מפני שאין להם חיות (מיילדות) פקחות הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו **בני מה אתה מבקש** אמר לו שאלה יש לי לשאול אמר לו **שאל בני שאל** מפני מה עיניהן של תרמודיין תרוטות (רכות)

אמר לו **בני שאלה גדולה שאלת** [פעם שניה הלל מתייחס מאד יפה לשואל קורא לו בני ,ואומר לו שאל בני שאל וכן שאלה גדולה שאלת על אף השאלה שאין מקומה כלל לא בזמן ולא במקום] מפני שדרין בין החולות [והחול מרכך את עיניהם]הלך והמתין שעה אחת חזר ואמר מי כאן הלל מי כאן הלל נתעטף ויצא לקראתו אמר לו בני מה אתה מבקש אמר לו שאלה יש לי לשאול אמר לו **שאל בני שאל** מפני מה רגליהם של האפריקנים רחבות

אמר לו **בני שאלה גדולה שאלת**[פעם שלישית הלל מתייחס מאד יפה לשואל קורא לו בני ,ואומר לו שאל בני שאל וכן שאלה גדולה שאלת על אף השאלה שאין מקומה כלל לא בזמן ולא במקום] מפני שדרין בין בצעי המים [בביצות וצריכים כפות רגליים רחבות שלא ישקעו בביצות] אמר לו שאלות הרבה יש לי לשאול ומתיירא אני שמא תכעוס נתעטף וישב לפניו **אמר לו כל שאלות שיש לך לשאול שאל [כאן רואים עד כמה גדולה סבלנותו של הלל יום שישי שאלות שאין מקומם לא מצד המקום ולא מצד הזמן אף על פי אומר לו כל השאלות שיש לך לשאול שאל איזה ענוה ,אורך רוח]** אמר לו אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל אמר לו הן אמר לו **אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל** אמר לו **בני** מפני מה, [כמה ארך רוח וענוה ולפני כן מתנהג אליו שלא בכבוד ועכשיו שהוא פוגע ומזלזל בהלל ואומר לו "לא ירבו כמותך בישראל" בכל אופן קורא לו בלשון חיבה בני] אמר לו מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז אמר לו הוי זהיר ברוחך כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז [ועוד] וארבע מאות זוז והלל לא יקפיד:[הלל עונה לו שאין סיכוי שתצליח להוציאני משלוותי וממידת סבלנותי] **הרמב"ם כותב על מלך ויזהר בכבודו של הקטן שבקטנים אשרי האוחז במידת הסבלנות וכן מכבד כל אדם**

מנהיג ציבור צריך לחוש את צער הציבור שכן מצינו במשה רבינו שציער עצמו עם הצבור שנאמר {שמות יז-יב} וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה וכי לא היה לו למשה כר אחת או כסת אחת לישב עליה אלא כך אמר משה הואיל וישראל שרויין בצער (נלחמים עם עמלק)אף אני אהיה עמהם בצער וכל המצער עצמו עם הצבור זוכה ורואה בנחמת צבור ועוד מובא שם בזמן שהצבור שרוי בצער אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלום עליך נפשי ואם עושה כן לא יתכפר לו עוון זה עד למותו ה"י

מְסֻפָּר עַל הַמְקֻבָּל הָאֱלֹקִי הַבָּבָא סָאלִי זיע"א, שֶׁנִּכְנַס אֵלָיו אָדָם, וְתִנָּה בְּפָנָיו אֶת צַעֲרוֹ. שָׁהָה זְמַן רַב בְּחַדְרוֹ וְאַחַר כָּךְ יָצָא מֵהָרַב בִּמְאוֹר פָּנִים. מְשַׁרְתוֹ שֶׁל הָרַב נִכְנַס לִמְסֹר לָרַב אֶת עִנְיָנוֹ שֶׁל הַבָּא אַחֲרָיו, וְרָאָה אֶת הָרַב גּוֹעֶה בִּבְכִיָּה עֲצוּמָה. כְּשֶׁהִבְחִין הָרַב בִּכְנִיסַת הַמְּשָׁרֵת, אָמַר לוֹ: "לְעִתִּים כֹּה כּוֹאֵב אֲנִי אֶת כְּאֵב הַזּוּלַת, עַד שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל שֶׁיַּחְתְּכוּ שְׁתֵּי יָדַי, וְיִהְיוּ כַּפָּרָה לְמַעַן יֵרָפֵא יְהוּדִי מִיִּסּוּרָיו...

מסופר על רב חיים סולבייציק מבריסק שהיתה שריפה גדולה בשנת תרנ"ה שהשקיע את כל כוחותיו ונפשו ללא לאות לעזרה לשיקום המשפחות וישן במסדרון בית הכנסת על הרצפה וכמה שהפצירו בו לישון בביתו לא הסכים ואמר איני יכול לשכב על מיטה בשעה שכל כך הרבה יהודים אין להם קורת גג כל מצטער בצער הציבור וכואב את כאבם ומסייע להם כפי יכולתו יזכה להיות ובסוף להנהיג ציבור זה

מילי דבדיחותא : גוי אנטישמי עשיר נכנס למסעדה ראה יהודי כדי לעצבן את היהודי קנה לכל הסועדים ארוחה משובחת וקינוח וליהודי לא קנה ,היהודי הרים את ציציותיו ונשקם מתוך שמחה ראה זו העשיר התעצבן וקנה לכולם כוס יין משובח ועוד קינוח משובח חוץ מליהודי והוא רואה שהיהודי יותר שמח ומחייך שואל העשיר את העובד ,היהודי הזה נורמלי אני מעצבן אותו והוא שמח ,ענה לו העובד יהודי זה הוא הבעל הבית

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן לסוף ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם:, רפי ואביבה זגדון ,דניאל והדס פארנג'י דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה , הרב יפרח אברהם ,יצחק ויוכבד חדד, גד חדד , ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ובני ביתה , חי ואביבה חדד, זבולון וברברה חדד, עמי ושושנה כהן .אשר חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד ,כהן מרים ושמעון, מיכאל ואליס חדד , אליאור ולבנה חניה ,יהונתן ושילת חדד, יוסף ומינה חדד , רב אבוחצירה ניצן , בת שבע חדד , שמואל חדד, אברהם וסיגלית מסס, ,יצחק וכוכבה חדד , ,דוד ואילנה ביתן ,ר' יעקב צבאן ,עוזי ביתאן , ,רב חזן מאיר ,כהן רחמים וסוזי , ,הרב אסף נתן, הרב אמיתי רפאל ,הרב יעקב אזוביב, ,ר' עיזוז שי , ,מזושן יונתן בר בן ורבקה ,שתורמים לכוללי קול כמוס[כולל ערב, כולל יום ,כולל ליל שישי ,כוללי בין הזמנים,-חודשים: אב ,פסח ,סוכות ועוד] ולעלון השבועי מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם יגביה כוכב מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ: יורם בן ז'ילו, משה חיים בן סבירסה ,רחל בת מזלה ,אליהו בין מבירכה, אנדרי בן מינה,

בס"ד
תשפ"ב
גליון 558

שקודש לע"נ מוכה הרבים ר' כמוס בן סבירסה זצ"ל

בעזה"י

עלון "דבר המלך" לכבוד הקב"ה

הדלקת נרות:
4:42
יציאת שבת:
5:52
רבינו תם:
6:26

פרשת-משפטים

בן אדם לחברו קודם לבן אדם למקום

התורה הקדושה מיד אחרי מתן תורה רואה לפתוח דווקא במצוות של בן אדם לחברו ולא עוד באדם השפל ביותר עבד עברי וכן בשאר מצוות של בן אדם לחברו לומר לך כמה התורה מחשיבה את מצוות בן אדם לחברו שהקדימה אותם למצוות של בן אדם למקום מדובר בעבד שגנב ,יהודי שפל שמוכרים אותו לשלם את מה שגנב ולמרות זאת התורה מתחילה מיד לאחר מתן תורה בעבד זה ואומרת לאדון "כי טוב לו עמך" העבד צריך לאכול באותה רמה של אכילה שאתה אוכל אם אתה שותה יין משובח גם העבד ישתה ויותר מזה אם יש לך רק מזרון אחד העבד ישן על מזרון והאדון ישן על הרצפה עד שהגמרא אומרת הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו

ולאחר שעבד ויוצא לחופשי התורה אומרת לתת לו מדגנך תירושך ויצהרך מכאן מהמקור לפיצויים מהתורה שכן ראוי לנהוג

אנו רואים כמה התורה חסה על יהודי שנמכר לעבד ומסבירה התורה כיצד לנהוג בו והקדימה את דינו למצוות קרבנות ועוד ללמדנו שבן אדם למקום קודם לבין אדם לחבירו

וכן אם גנב שה ושחטו משלם כפול ארבע ואילו בשור משלם כפול חמש מסבירה הגמרא מדוע שה משלם פי ארבע ושור כפול חמש משום שור שלא התבזה בו משלם פי חמש ואילו בשה שהרימו על כתפו והתבזה משלם פחות אחד ומשלם פי ארבע רואים שהתורה חסה גם על בזיונו של אדם שפל גנב קל וחומר לשאר בני אדם שצריך להזהר בכבודם

הגמרא במסכת יומא דף ט: אומרת מקדש ראשון מפני מה חרב מפני שלשה דברים שהיו בו עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים...אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב מפני שהיתה בו שנאת חנם ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ...רבי יוחנן ורבי אלעזר אומרים שניהם, ראשונים[בבית ראשון] שנתגלה עוונם [ג' עבירות לעיל]נתגלה קצם ,אחרונים [בית שני שנחרב לצערינו] שלא נתגלה עונם לא נתגלה קצם אמר רבי יוחנן טובה ציפורנן של ראשונים מכריסו של אחרונים אמר ליה ריש לקיש אדרבה אחרונים עדיפים שאף שיש שעבוד מלכיות עוסקים בתורה אמר ליה בירה [בית המקדש] תוכיח שחזרה לראשונים ולא חזרה לאחרונים שאלו את רבי אלעזר ראשונים גדולים או אחרונים גדולים אמר להם תנו עיניכם בבירה

וכן מובא בתלמוד ירושלמי מסכת יומא דף ד: מצאנו שלא חרב הבית בראשונה אלא שהיו עובדי עכו"ם ומגלי עריות ושופכין דמים אבל בשני[בבית שני] מכירין אנו אותם שהיו יגיעין בתורה וזהירין במצות ובמעשרות וכל ווסת טובה הייתה בהן [אם כן מדוע נחרב] אלא שהיו אוהבין את הממון ושונאין אלו לאלו שנאת חנם

המאירי על מסכת סנהדרין דף יא. כותב בית שני שהיו שם חסידים ואנשי מעשה מפני מה חרב מפני שנאת חנם שהיתה ביניהם ללמדך ששקולה שנאת חנם כעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכת דמים שחרב עליהן בית ראשון וכן מובא בגמ' יומא ט: מרן הרב שטיינמן זצוק"ל מביא ר"ש ריש מסכת פאה שכותב וז"ל של הר"ש כי הקב"ה חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון הבריות ממצוות שבין אדם לקונו עכ"ל הר"ש

ור"ן מבאר מדוע חמורה היא שנאת חנם (דרשות הר"ן - הדרוש העשירי) וז"ל שנאת חנם ג"כ על דרך זו שהיא עבירה שמתמיד בה האדם תמיד, ואין שום תועלת והנאה לאדם בה ואין הטבע נוטה אליה. מפני זה אמרו רז"ל ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות עבודת אלילים, גלוי עריות, שפיכות דמים. לפי שהטבע נוטה יותר לאותן ג' עבירות ממה שנוטה לשנאת חנם.

ואם באתי לפרש היאך יארך יותר מדאי: ולפי שהנכשל באותן עבירות אינו נכשל בהם אלא פעם אחת בזמן מרובה, ועון שנאת חנם נכשל האדם תמיד, ע"כ

אם כן הר"ן מסביר ששנאת חינם חמורה מג' עבירות: משתי סיבות א. ואין שום תועלת והנאה לאדם בה ואין הטבע האדם נוטה אליה.כמו עריות וכדו'

ב. מכיון ששנאת חינם היא עוון תמידי לעומת ג' עבירות שנכשל בהם פעם בזמן מרובה

כתוב בתהילים מזמור ט"ו {א} מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: {ב} הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: {ג} לֹא רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרֹבוֹ: {ד} נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יִרְאֵי ה' יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמִר: {ה} כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם: כתוב במזמור מי שעושה אלה הוא יזכה לגור באהלו של הקב"ה ולא ימוט לעולם לא מוזכר כאן כמעט מצווה של בין אדם למקום אלה בין אדם לחברו ,הקב"ה רוצה לפני הכל שנזהר מאד בכבוד הבריות ולא לצער אותם

עַל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַלַּנְט מְסֻפָּר: רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא הִבְדִּיל בֵּין מִצְוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם לְבֵין מִצְוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, **וְעוֹד הֶעְדִּיף אֶת הָאַחֲרוֹנוֹת עַל הָרִאשׁוֹנוֹת. הוּא הָיָה רוֹאֶה בְּמַשָּׂא וּמַתָּן בֶּאֱמוּנָה וּבִזְהִירוּת בְּמָמוֹן אֲחֵרִים אֶת הַמַּדְרֵגָה הַגְּבוֹהָה בְּיוֹתֵר**, וְהָיָה מוֹצֵא לָזֶה סֶמֶךְ מִמַּאֲמָרִים תַּלְמוּדִיִּים רַבִּים.שָׁנִינוּ: 'חֲנוּךְ תּוֹפֵר נַעֲלַיִם, וְעַל כָּל תְּפִירָה וּתְפִירָה אוֹמֵר: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִחוּד וְקִשּׁוּר כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְהָיָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְפָרֵשׁ אֶת הַדְּבָרִים כִּפְשׁוּטָם - שֶׁהָיָה בּוֹדֵק כָּל חוּט שֶׁיְּהֵא מְעֻבָּד כָּרָאוּי, וְכָל תְּפִירָה שֶׁתְּהֵא מְתֻקֶּנֶת כַּהֲלָכָה, וְעָשָׂה אֶת רַצְעָנוּתוֹ בֶּאֱמוּנָה. בְּנֶאֱמָנוּת זוֹ בְּמָמוֹן אֲחֵרִים יֵשׁ מֵהַיִּחוּדִים וְהַקִּשּׁוּרִים הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר וּמֵהַמַּדְרֵגוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת. (תנועת המוסר, ח"א עמ' 322)

לא להקדים את התור

בְּאַחֲרִית יָמָיו, כְּשֶׁנָּסַע רַבִּי אֵלִיָּהוּ דֶּסְלֶר, מְנַהֵל רוּחָנִי דִּישִׁיבַת פּוֹנִיבֶז', בְּלִוּוּי תַּלְמִיד לְמִרְפְּאַת בֵּית חוֹלִים בִּירוּשָׁלַיִם לִבְדִיקוֹת רְפוּאִיּוֹת, הִמְתִּינוּ רַבִּים בַּתּוֹר. רָצָה הַתַּלְמִיד לְהוֹדִיעַ לָרוֹפֵא עַל בּוֹאָהּ שֶׁל אִישִׁיּוּת נִכְבָּדָה. מִחָה בְּיָדוֹ הָרַב שֶׁלֹּא יְנַסֶּה לַעֲקֹף הַתּוֹר בִּגְלָלוֹ. "חַס וְשָׁלוֹם מִלַּעֲשׂוֹת כֵּן! אֲנִי אַמְתִּין בַּתּוֹר כְּיֶתֶר הָאֲנָשִׁים!" אָמַר, וְלֹא הִסְכִּים לְהִכָּנֵס מִיָּד. (שם עמ' שמא)

מסופר על בועז (השופט אבצן) הצדיק שהיו לו שלשים בנים ושלשים בנות (שופטים יב, ט) וזכה להשיא את כולם בחייו, ובכל חתונה עשה שני משתאות אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו. אבל בכולן לא זימן את חברו מנוח, ולמה? בגלל שלמנוח לא היו ילדים ולא יכל להחזיר לו בשמחות שלו. ובגלל הצער שציער את מנוח "בלי כוונה" כולם מתו בחייו, רחמנא ליצלן. ובמהרש"א מפורש שלמרות שהיתה לבועז כוונה טובה בכל זאת נענש. גמרא (ב"ב צא.)

גרם לחתן וכלה שנתמעטו המוזמנים ונענש על כך

מסופר על אדמו"ר אחד בחוץ לארץ שערך חתונה לנכדו ובאו הרבה מאד חסידים ולא היה מקום באולם שהזמינו ורצו להזמין אולם נוסף אבל הכל היה תפוס, ובלית ברירה הם דחו את אלה שהקדימו להזמין אולם מסויים למקום אחר ולקחו את האולם לעצמם.

אבל מכיוון שזה קרה ברגע האחרון, הם גרמו שבחתונה של אלה שהם הדיחו אותם לא הגיעו כולם, כי לא הגיע אליהם ההודעה על העברת מקום החתונה, והיה לחתן ולכלה ולמשפחה צער גדול. ובעוון זה לא היה לנכד האדמו"ר ילדים למעלה מעשרים שנה, עד שהם גילו שזו הסיבה וביקשו את סליחתם וברוך ה' נושעו. אתה הראת לדעת, שאי אפשר להקים בית לתפארת בישראל על ידי מחלוקת וצער להורים, קפידות מאנשים, וכיוצא בזה. והחידוש כאן הוא, שיתכן שהאדמו"ר לא ידע מכל מה שנעשה והוא לא אשם בכלל בכל זה, כי השמשים שלו עשו כן על דעת עצמם [לצערנו יש שמשים שהם מידת הדין והם ניצוץ של גחזי רחמנא ליצלן], ובכל זאת נענש האדמו"ר כי תפקידו לדאוג שהשמשים ירגישו שהם עבדים ולא יתנהגו בגאווה ובאכזריות וכמו שמפורש בגמרא בהוריות (יו"ד רע"ב ובפרש"י).הנזהר בכבוד אחרים גם בשמים נזהרים בכבודו ובד"כ מצליח בכל

עד היכן הגיע החזון-איש בכבוד הבריות, יש להווכח מפרט קטן זה. פעם התבטא בעדינות רוחו: "אין לי הכח הנפשי להשמיד מכתבים שנשלחים אלי לאחר גמר קריאתם, הגם שאין בהם תועלת, הרי בני אדם השקיעו בהם תמצית מח ולב, רגש ומחשבה. בהשמדתם הריני עושם כחפצים נטולי ערך"...

(שם ח"ד, כ"ה) **פעם התמהמה החזון איש** להשיב על איגרת חידושי תורה ששיגר אליו ידידו. הלה נעלב משתיקתו הממשכת, וראה בזה אות שהחזון איש אינו חפץ בו. מיד כשנודע לו, מהר לפייסו וכתב אליו, שאמנם צדק בטרוניתו, אבל הפריז על המידה... וסיים: "אבל האמת שהנך חקוק בלבי תמיד! " (קבץ אגרות א', ק"ל)

שבת שלום ומבורך !!!

העלון מוקדש להצלחת איתמר
מאיר מיכל ונעמה אסתר בני יוכבד
ותהילה שיזכו לכל טוב סלה ,

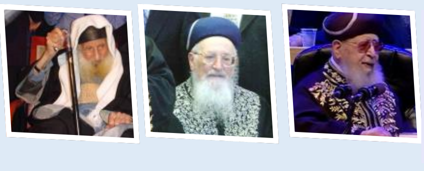

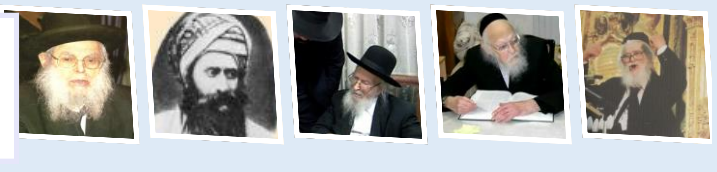

בן איש חי שנה ב' פרשת יתרו דיני סוחט בשבת

המוקף בסוגריים הם פסקי מרן הרב עובדיה

[א] זיתים וענבים אסור לסחוט מתורה משום תולדת דש אבל לסחוט תותים ורמונים אסור מדרבנן ואפילו אין לו צורך במשקה מיהו מותר לסחוט אפילו זיתים וענבים לתוך האוכל דמשקה הבא לתוך האוכל הוא כאוכל דמי והרי זה כמפריד אוכל מאוכל ודוקא לתוך האוכל **[ובלבד שיהיה רוב המשקה נבלע באוכל]**אבל לתוך מים או שאר משקה אסור

[ב] משקים שיצאו מאליהן בשבת אם הם זיתים וענבים אפילו עומדים לאכילה המשקה אסור ובתותים ורימונים הדין הוא שאם עומדים לאכילה מותר המשקה היוצא מהם ואם עומדים לסחיטה אסור

[ג] שאר פירות חוץ מזיתים וענבים ותותים ורימונים יש לחוש שאסור סוחטן למשקה ולכן אסור לסחוט אבטיח כדי לשתות מימיו **[פירות שאין דרך לסוחטן כגון חבושים מותר לסוחטן למשקה]** אבל אם סוחטן לרכך או למתק הפרי כגון פירות וירקות הכבושין במי מלח וכיוצא שסוחטן כדי למתקם ולרככם שרי כיון שאינו צריך למים היוצאים מהסחיטה מיהו גם לסברת האוסרים שרי לסחוט פירות אלו לכלי ריק כדי לתת המשקה לתוך האוכל או ירצה לטבל במשקה מאכל ולא בעינן לסחוט לתוך האוכל ממש אלא רק זיתים וענבים ותותים ורמונים בלבד יען כי שאר פירות מאחר דאין דרך העולם לסחטן לשם משקה הכל יודעים כשסוחט אותם הוא סוחטן לצורך המאכל ולא לשם משקה ;

[ד] אף על פי שמותר לסחוט כל מיני פירות ואפילו זיתים לתוך קדירה שיש בה אוכל מכל מקום הבוסר אסור אפילו לתוך האוכל הואיל ואינו ראוי לאכילה בפני עצמו דדוקא אשכול שהוא ראוי לאכילה הוי ליה כמפריד אוכל מאוכל ושרי אבל בוסר שאינו ראוי לאכילה אין זה כמפריד אוכל מאוכל ואפילו אוכלו בטלה דעתו אצל כל אדם והוא הדין לכל פירות שאינם ראוים לאכילה דאסור לסחטן גם לתוך האוכל **[בוסר מותר לסחוט לתוך אוכל]** ופרי הראוי לאכילה מותר לסחטו גם לתוך כלי ריקן כדי להניח את המשקה באוכל או כדי לטבל במשקה פת וכיוצא אבל אסור לסחטו לתוך כלי ריקן ולשתותו כמו שהוא:**[פירות שאסור לסוחטם ,אסור לסוחטם בכלי ריק ליתנם באוכל ועל ידי גוי במקום הצורך מותר]**

[ה] לימון יש אוסרים לסחטו לתוך כלי ריקן אף על פי שרוצה ליתנו לתוך האוכל מכיון שבמקומות שיש ממנו הרבה דרכם לסחוט הרבה ממנו לצורך המשקה שקורין לימונדה וממלאין ממנו חביות גדולות לכך ומי שרוצה לעשות לימונדה ישים תחלה הסוכר בכלי ויסחוט הלימונים על הסוכר שהוא אוכל ואחר כך יניח המים אבל לא יניח המים קודם סחיטת הלימונים ונתנו סימן על זה והנה סלם מצב ארצה סולם ר"ת סוכר לימון מים כפי הסדר הזה תעשה:**[מותר לסחוט לימון]**

[ו] כשם שהסחיטה אסור בשבת כך אסור ביום טוב ואף על פי שהיא לצורך אוכל נפש אלא שבשבת אסורה מן התורה וביום טוב אסורה מדברי סופרים שגזרו בזה שמא יטרח ביום טוב לעשות הרבה גם לצורך חול דדרך העולם לעשות זה לצורך ימים רבים ובבגדד נוהגים לסחוט רימונים חמוצים שלוקים וגם את הבוסר ביום טוב לתוך קערה ריקנית ואחר כך נותנים את הנסחט לתבשיל לבשלו בהם יש להם על מה לסמוך

[ז] זיתים וענבים שנתרסקו מבעוד יום משקין היוצאין מהם בשבת מותרין דכיון דנתרסקו נמצא המשקה זב מאיליו ולא גזרינן שמא יסחוט דאפילו אם יסחטם לא עביד איסור תורה אלא איסור דרבנן מפני שהמשקה זב מאיליו מכח הריסוק אלא שעל ידי הסחיטה ממהר לצאת ואפילו אם לא נתרסקו אלא אם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אף על פי שהענבים מתבקעים בשבת ויצא מהם יין מותר לשתות מגיגית זו בשבת מפני שכל מעט יין היוצא מן הענבים בשבת מתבטל בששים כיון שהיה בגיגית מקודם כניסת שבת ואף על פי שהוא דבר שיש לו מתירין כי הוא מותר אחר שבת בלא ביטול מכל מקום כיון שלא היה ניכר קודם שנתערב ולא היה עליו שם יין מעולם לית ביה האי דינא ומטעם זה מותר ליתן הצמוקים לתוך המים מערב שבת אף על פי שלא נתרסקו מבעוד יום והם מתבקעים בשבת על ידי שרייתן במים ויוצא מהם יין דכל היוצא מהם מתבטל קמא קמא במים שנשרו בו ושרי אך צריך להזהיר המון העם לבלתי יסחטו הצימוקים בידים בשבת כאשר יראו המים מועטין דיש בזה חיוב חטאת וכל זה אינו אלא בנותן הענבים מבעוד יום לתוך היין אבל בשבת עצמו אסור ליתן ענבים בתוך היין כדי שיתקבעו ויוציאו יינם דאף על גב דאינו סחיטה בידים מכל מקום סחיטה כלאחר יד אסור מדרבנן ואם עבר ונתן מותר לשתות מן היין מפני שהמשקין היוצאין מאלו הענבים בטלים בשאר היין שבכלי קמא קמא ודע הא דאסור ליתן צימוקים במים בשבת כדי לעשות משקה מלבד איסור לתא דסחיטה עוד איכא איסורא דכובש כבשין דהוא לתא דמבשל**[מותר לתת צימוקים ואפרסקים כדי לעשות משקה ולשתותו באותו יום ואין בזה איסור כובש כבשים ולא משום סוחט,מותר לתת ענבים ליין בשבת כדי שיתבקעו אפילו לכתחילה]**

[ח] מותר למצוץ בפיו המשקה מן הפירות מפני דאין דרך סחיטה בכך ורק בזיתים וענבים נכון להחמיר במציצה ומכל מקום אסור למצוץ **[לדעת מרן בב"י מותר ואם נותן הפרי כולו לתוך פיו ומוצץ המשקה גם למחמירים מותר דהוי דרך אכילה]** דם שבין השינים אסור למצוץ אותו ואף על גב דהוי מפרק כלאחר יד למרות זאת אסור מדברי סופרים

[ט] השלג והברד אסור לרסקן בידים דהיינו לשברם לחתיכות דקות כדי שיזובו מימיהן ושני טעמים יש בדבר חדא גזרינן שמא יסחוט פירות העומדין למשקין ועוד משום שדומה למלאכה שבורא מים והנוטל ידיו בחורף במים שלג וברד יזהר שלא ידחקם בין ב' ידיו שלא יהי המרסק בידים מיהו מותר ליתן חתיכות שלג לתוך כוס של יין או מים בימות החמה כדי לצננו והמה נמוחים מאליהם ואינו חושש דכיון דאינו עושה בידים שרי ואסור לרסקו בידים תוך כוס של מים או שאר משקין :

[י] כלי שבתוכו מים ונעשה על פניו המים קרח מותר לשבור הקרח אבל אם הנהר או הבאר נעשה קרח על פניו יש לאסור**[כששובר הקרח בקרקע לצורך שבת יש להתיר]** מיהו הטובלים בשבת לצורך מצוה יש לסמוך על המתירין ;

[יא] דורס אדם שלג בשבת ואינו חושש אף על גב דנמחה ונמס דדבר שאינו מתכוין הוא ולא הוי הכא פ"ר דאפשר שלא נמחה ובמקומות שבימי החורף כל הארץ מלאה שלג אף על גב דודאי נמס דהא המנעלים לחים הם התירו בזה משום דאי אפשר להזהר **[מותר לדרוס על שלג אף על פי שנימוח דהוי פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן שמותר]**וכן הוא הדין דמותר להטיל מי רגלים בשלג במקום שכל המקומות מלאים שלג דאי אפשר להזהר בזה אבל בארצות דאין כל הארץ מלאה שלג יזהר שלא יתפנה בשלג

[יב] לא ישפשף ידיו במלח מפני שנימוח על היד ונעשה מים ויש בזה אותם שני טעמים שכתב מר"ן בב"י על השלג דאסור לסרקו בידים וכשם שאסור לשפשף ידיו במלח כך אסור לשפשף כלי במלח לפי שהמלח נמחה כשחופף בחזקה אבל אם שם את המלח במים עד שנימוח מאיליו בתוך המים מותר להדיח הכלים באותם המים :

[יג] בבגדד נהגו לקחת לבן שהוא קפוי ויבש ומניחין עליו מים ומוחין אותו אין למחות בידם ורק המחמיר תבא עליו ברכה ;

[יד] חתיכות גדולות של סוכר מותר לרסקם במים למחותו בהם גם למי שאוסר בלבן קפוי למחותו ;

[טו] סבון מוצק אסור בשבת:**[מעיקר הדין סבון מותר בשבת שלדעת מרן אין איסור נולד כמו בשומן קרוש וכן אין חשש ממרח שלא נחשב ממרח רק כשצריך לדבר המחליקו וממחקו כגון שעוה לסתום החור בחבית אבל בסבון אינו רוצה בקיומו שרק מנקה ידיו הרמ"א אסר ומ"מ טוב לחוש לדברי האוסרים וכן המנהג ,סבון נוזלי מותר]**

[טז] משמש שנתייבש הרבה ושורה אותם במים ומשפשף בידיו זה בזה עד שנמחים לגמרי ויהיו מים מותר ושאין איסור ממחק באוכלין אבל אם המשמש יבש מאד ולא ראוי לאכילה אסור לשרותו מדין איסור מכה בפטיש באוכלין **[ומכל מקום אם עושה על מנת לאכול לאלתר, שפיר דמי לשרותו אפילו לכתחלה. וכן עיקר.]**

[יז] מלח לימון אינו אסור משום שחיקת סמנים. הלוקחים מלח לימון וסוכר ועושים מהם גזוז סודה הדבר מותר בשבת ואין חשש לא משום מבשל ולא משום נולד ולא משום מכה בפטיש באוכלין

בן איש חי בלכות בורר פ' בשלח [יז] מים שיש בהם תולעים או עכורין הרבה דאין ראויים לשתייה אסור לסנן כלל ועכורין קצת דראויין לשתיה ומסנן כדי שיהיו צלולין יותר הרי זה מותר לסנן במסננת המיוחדת להם אבל בסודרים אסור משום כיבוס דשריית הבגד במים זה כיבוסו אבל משמרת המיוחדת לכך לא קפיד בעל הבית לסחטה תמיד וגם אינו חושש לליבונה לפיכך אין לאסור שרייתה במים :

[יח] אם שופך יין או שאר משקין שיש בהם שמרים מכלי לכלי לא ימתין עד שירד כל הצלול כולו מן השמרים משום דניצוצות שיורדות באחרונה מוכחים שהוא בורר ואסור אפילו לאלתר . והשורין הצימוקין במים בערב שבת בכלי שיש לו שתי פיות אחד רחב ואחד דק ובזה הדק יש נקבים כמו משמרת כדי שיריקו משם המשקה ולא יעברו השמרים גם כן דצריך להזהירם שלא יריקו מזה הדק שיש בו נקבים דנמצא זה כבורר על ידי משמרת אלא יריקו מן הפה הרחב ולא יריק כל הצלול כולו אלא ישאר מן הצלול מעט עם השמרים וכן כלי קטן מלא נקבים כמו נקבי המשמרת שדרכם להניחו על פי הכלי ולהריק לתוכו קפה או תה דלא יעשו כן בשבת להריק על ידי כלי זה:**[מותר למזוג תה מכלי שיש בו מסננת למנוע מעבר עלי התה שדרך העלים לשקוע ואין קפידה אם יכנסו עלי תה לתוך פיו ששותים זאת ללא סינון וכיון שאינו מתכוון לברור מותר וכשיגיע לשולי הכלי ישאיר מתמצית התה שלא יהיה בורר]**

[יט] לֶבֶן העשוי מחלב שיש בו מים מעיקרו מותר להניחו בתוך כיס כדי שיזובו מימיו ויתנגב מפני כי זה קודם שיזובו ממנו מים אלו הוא נאכל לכל אדם ורק ניגוב זה ממעיטו יותר אבל החלב הקפוי של הגבינה שנותנים בשק כדי שיזוב מי החלב ותעשה הגבינה אסור לעשות כן בשבת גם לפעמים עושים הלבן הנזכר מערב שבת דמחממין החלב ונותנים אותו לתוך הכלי ומניחים בו מעט לבן גמור או שאר דבר המעמיד כדי שזה החלב יקפה ויהיה ונשלם עד אור הבוקר אך לפעמים רואין אותו בבוקר שעודנו חלב ולא נקפה להיות הלבן לכך מכסים אותו בבגדים ומניחים אותו במקום חם כדי שיגמור תקונו ויקפה ויש עוד מניחים בו חתיכת פת גם כן כדי שיגמור תקונו דאסור למעבד הכי בשבת אלא ישאר כמו שהוא עד שיהא נקפה ונשלם מאליו**[מותר לכסותו בבגדים או להוסיף חתיכת לחם להשלים הקפאתו שאין פה בורר שהרי הכל נעשה אחד,מותר לעשות קרח בשבת]**

זוהר הקדוש מתורגם – שבת היא שלום בעולם

כשמתקדש היום בערב שבת קודש סוכת שלום מגיעה ומתפשטת בעולם, וסוכת שלום זוהי השבת. וכל מיני רוחות רעות ומזיקים וכוחות הטומאה מחביאים ומצניעים את עצמם, כיון שמתעוררת קדושה בעולם רוח טומאה לא יכולה להגיע והעולם בשמירה גדולה, עד שאין צריך להתפלל ולומר "שומר את עמו ישראל" שזה רק בימי החול. ואפילו הרשעים בגהנם שמורים בשבת. ויש שלום למעלה ולמטה. ובזמן שמתפללים ומזכירים סוכת שלום שהיא השבת, קדושה עליונה פורסת כנפיה על ישראל ומכסה אותם כאמא על בניה, ועל ידי זה יש נשמה חדשה לכל אחד ואחד, ושמחה זו מסלקת מהם כל עניני החול וצרות ודחקות. ויש לסעוד שלוש סעודות בשבת ולטעום מכל התבשילים. וצריכה האשה בשמחת הלב ואהבה להדליק נרות שבת, כי זכות גדולה יש בזה לזכות לבנים קדושים שיאירו בעולם בתורה וביראה, ולבעלה אורך ימים ושלום בארץ. ואשריהם ישראל שהם בחלקו וגורלו של הקדוש ברוך הוא, ועליהם נאמר "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו"

אמירות מחז"ל

כותב בספר החינוך למה אין את האות ף בברכת המזון לפי שכל המברך **בכוונה** ברכת המזון אין שולט בו לא אף ולא קצף מֻבְטָח לוֹ שֶׁלֹּא יֶחְסְרוּ מְזוֹנוֹתָיו כָּל יָמָיו בְּכָבוֹד

סגולה להצלחה בדוקה ומנוסה

כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: "בדוק ומנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, בו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקיו. ואף אם לשעה יחשוב שלא הצליח, בסופו ימצא שכן הוא. ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצוה גוררת מצוה". (פס"ת א תשנה)

סיפר ר' קובי לוי זכיתי, כמנהל תלמוד תורה לשמוע את מסריו של מרן הרב עובדיה זצוק"ל שזעק מנהמת ליבו בעיניים דומעות למנהלי המוסדות: "בשביל להרחיק ילד מתלמוד תורה, צריך להושיב סנהדרין. אנא אל תפגעו בילד!!!".

סיפורי מחזקים -תפילה

כתוב ושמעתי כי חנון אני דהיינו הקב"ה שומע לכל אדם ובפרט לתפילת העני יהודי בזמן צרה ומצוקה להלן כמה סיפורים על התפילה

הנהגותיו של רבינו הגר"א זיע"א

בנו של הגר"א כותב ב"עליות אליהו" (מ.)....איך היה ממאס כל תענוגי העולם באכילה ושתיה ושינה, כי היה אוכל אף אם נפסד המאכל מלאכול, וכן השתיה, וגם לא בעת שהיה תאב, וכן השתיה והשינה, יותר מחמישים שנה שלא ישן בלילה בנשימה אחת יותר מחצי שעה. ואף עת היו עמודי בריאותו רופפים לא הניח תלמודו הקדוש ותיכף התגבר כארי ועמד באימה וביראה ורחץ ידיו וברך ברכת השחר בשמחה ובאהבה עזה אשר לא יסופר.

ואחר כך עמד על רגליו מקודם חצות עד אור הבוקר יותר משמונה שעות ולמד גמרא ופוסקים בקול נעים ונורא, בקול חוצב לבת אש דת אשר כל שומע התרגשה נפשו ברגשי קודש, ואחר כך רחץ ידיו לתפילת השחר **ועמד להתפלל מלה במלה בקול נעימות ונגינה עדינה.ומי שהיה שומע אותו מתפלל פעם אחת בחול או בשבת היה מעורר בלב השומע רוח דעת ויראת ה' בשנה או שנתיים, אף מי שהיה לבו קשה כאבן היה נמס כדונג מאור כוונתו שהיה מכוון בכל מלה ומלה מסדר התפילות ומוציא כל הגה ונאום בצלצול נעים וברוח כביר.**

אף כי רוחו הקדושה היה עטוף בסודות וכוונות התפילה רזין עילאין, בכל זאת שפתיו ברור מיללו על פי חוקי הדקדוק וההגיון אשר ידו בכל משלה. ואחר כך קרא פרשה בתורה שנים מקרא ואחד תרגום, וכל מלה ומלה מהתורה היתה יוצאת כאור בהיר מפיו הקדוש והטהור זלה"ה. ואחר כך אכל פת שחרית והיה ישן מעט, ושוב הקיץ משנתו כאילו המלך עומד נגדו ומקיץ אותו. והיה עומד בזריזות גדולה ובאימה וביראה, ותיכף ישב ללמוד כל היום עד מנחת הערב.

מלך תוניס מבקש מהיהודים שיתפללו לגשם

סיפר הזקן רבי נתן פיתוסי ז"ל, ששמע כי פעם אחת היתה עצירת גשמים גדולה בעיר תונס. וישלח מלך תונס, ליהודים להתפלל על הגשמים. ויתאספו כל התלמידי חכמים והרבנים עם הקהל ובראשם רבינו לבית הכנסת הגדולה ובקשו ראשי העדה מאת רבינו לעמוד הוא להתפלל אל ה', ויען להם רבינו הנני מוכן להתפלל בעדכם בתנאי כי תקבלו עליכם תקנה חדשה שיהיו כל הנדוניות של הכלות שוות כעשיר כאביון שלא יתבזו בנות העניים.וענו לו ראשי העדה כי דבר זה אי אפשר שיסכימו עליו הגברים שבעיר כי יאמרו אם חנן אותנו ה' עושר ונכסים למה לא ניתן מהטוב הזה אל בנותינו ולמה בנותינו יצאו מבתינו חסרות. וכאשר רבינו לא רצה לעמוד על התיבה בלי התנאי הזה והקהל לא רצה לקבל את דעתו הלכו הקהל להרב יצחק לומברוזו (נכד הרב זרע יצחק) ז"ל,

לעמוד הוא לפני התיבה להתפלל בעדם ומפני כבוד הציבור נענה לבקשתם ויקם ויתפלל לפני התיבה ואולם הגשמים לא ירדו. ובחלום לילה נתגלה לחכמי ורבני העיר כי כאשר התפלל הרב רבי יצחק לומברוזו ז"ל, נעשה רעש בשמים שאם ירדו הגשמים יהיה חלישות דעת לרבינו ואם לא ירדו יהיה חלישות לרבי יצחק לומברוזו, ולכן הסכימו כי גשם לא ירד ואולם יהיה שנת שובע על ידי נשיבת רוח קרה אשר תהיה במקום הגשם למלאת רצון שני הצדיקים.

אביו של השופט הגוי מת כיון שאסר את בנו של רבי נתן פיתוסי

עוד סיפר הזקן רבי נתן פיתוסי ז"ל, ששמע כי פעם אחת ביום השבת אסר שופט העיר את בנו של רבינו באיזה עלילה, ודרכו של רבינו היה כי תיכף בבואו מבית הכנסת היה מקדש וסועד והפעם כאשר חזר מבית הכנסת שאל מדוע עוד לא בא בנו לקדש עמו כרגיל ויגידו לו כי נאסר על ידי השופט ותיכף שלח משרתו אל בית המשפט, וישב אל רבינו ואמר כי פחד להכנס לבית המשפט לראות אם ישנו השופט. ויגעור בו רבינו ואמר לו לשוב שנית לראות אם השופט ישנו שם. ויהי כאשר הגיע בפעם השניה לבית המשפט וירא והנה בן השופט נכנס לבית הסוהר אשר בן הרב אסור שם, ויוצא אותו משם, וישלחהו לביתו, ויעמוד המשרת שם להתחקות ולדעת מה היא הסיבה אשר הניעה אותו להוציאו ממאסרו, וישמע את בן השופט מספר להשרים העומדים שם כי אביו היה שותה קפה ופתאום מת מבלי שחלה כלל ולכן הוא חושב כי זה היה לו על אשר אסר את בנו של הרב ולכן מיהר להוציאו מבית הסוהר אולי ימות גם הוא. ויתמהו כל השרים והעומדים שם על הענין הזה וישב המשרת אל ביתו של הרב עם הבן של הרב ויקדשו יחדיו בשמחה. (הרב שמואל עידאן זצ"ל, בהקדמה לספרו "בגד תכלת", מתוך ספר "תורת המלך").

המרים יד לא מצטרף למנין

מסופר על הגאון רבי יצחק מאיר אלתר מגור, בעל "חידושי הרי"ם", שביום השנה לפטירת אמו פנה לאברך אחד מבאי ביתו, וביקשו שיאסוף עשרה אנשים כדי שיתפללו שחרית בביתו. האברך שהוא עצמו היה כבר לאחר תפילת שחרית, מיהר לאסוף עשרה תלמידי חכמים.לאחר שנאספו עשרה אנשים, ניסה אדם נוסף להצטרף ולהיכנס לחדרו של הרבי, אולם האברך מנע את כניסתו בטענה שהרבי אמר עשרה בלבד, אך הלה סירב לשמוע וכמעט פרץ בכח לחדר הרבי, ברגע זה פקעה סבלנותו של האברך והוא סטר לאיש בפניו,

האיש נפגע ועזב את המקום.

כשהגיעה עת מנחה שוב ביקש הרבי מהאברך לאסוף מנין אנשים ולהביאם אל חדרו. האברך שעדיין לא התפלל מנחה, מיהר לאסוף תשעה אנשים, ויחד עימהם נכנס להתפלל אצל הרבי.משנכנסו האנשים סקרם הרבי בעיניו ואמר: דומני שחסר אחד למניין, אך האברך אמר לו שיש מנין. שאל אותו הרבי: האם גם את עצמך כללת בחשבון? כן - השיב האברך.כיצד זה יתכן לצרף אותך למניין - אמר לו הרבי בהשתוממות - והלא היום הרמת יד על יהודי?

"אוי, שכחת להתפלל מנחה" !

בחור ששכח להתפלל מנחה, נכנס לסבא מסלבודקה זצ"ל ושאל אותו מה יעשה עתה, והשיב לו הסבא: סע לרבי נפתלי מאמסטרדם ותשאל אותו.

נסע הבחור לרבי נפתלי זצ"ל ושהה אצלו בשבת, אבל כל השבת לא מצא שעה מתאימה לשאול אותו ורק כאשר היו בדרך לתפילת מנחה שח לו, כי הסבא מסלבודקה שלחו אליו לשאול אותו כדת מה לעשות אחרי ששכח להתפלל מנחה.

כששמע זאת רבי נפתלי, התחיל להתאנח קשות, באומרו: "אוי, שכחת להתפלל מנחה", "אוי, שכחת להתפלל מנחה" "אוי איך יהודי שוכח להתפלל להקב"ה, וכך חזר כמה פעמים עד שממש נשתנתה צורתו, כמעט שהתעלף ולא יכל להמשיך בהליכתו, הוא נשען על כתפו של הבחור וחזר לביתו, הבין אז הבחור למה הסבא שלח אותו דווקא לרבי נפתלי מאמסטרדם, וכמובן אחרי שדיבורו הנוקב של רבי נפתלי נכנס לעצמותיו, שוב לא שכח כל ימי חייו להתפלל תפילת מנחה.

התפלל בציונו של החיד"א ונושע היה יהודי אחד עשיר מעי"ת תונס שנסע עם אבנים טובות ומרגליות למכור בעיר "לוורנו" שבאיטליה, וגם רצה ללכת להתפלל בקברו של רבנו הגאון החיד"א (רבינו יוסף חיים דוד אזולאי זצוק"ל וזיע"א נלב"ע י"א אדר). כשהגיע ללוורנו הלך לבית מלון ושכר לו שם חדר, ורצה לצאת לשוק לדעת מה מחירי האבנים טובות שם, אולם פחד לצאת יחד עם האבנים טובות מחשש שישדדו אותו, ולכן החליט לשמור בנתיים את האבנים טובות בתוך הכר שהיה בחדרו ותפר את הכר באופן שלא יורגש שנמצא שם האבנים טובות, נעל את חדרו ויצא לשוק. כשחזר לחדרו לתדהמתו הרבה מצא כי הכרית "ריקה" ולא מורגש בכלל שפתחו אותה, או שנגעו בה. תיכף רץ לבעל הבית מלון ושאלו האם יש לעוד אדם מפתח של חדרו ? ואז השיבו שגם לו ולמשרת יש מפתח. ואז פנה אליו בשאלה למה גנב לו האבנים טובות שהיו לו בכרית ! כי הרי רק לו ולמשרת יש מפתח של חדרו. בעל בית המלון, כמובן, הכחיש הכל מכל. ואף השיבו בטענה האם זה התודה רבה שסידרו לו את החדר וכך יעליל עליו עלילות. היהודי הנז' בצר לו פנה למשטרה, אולם כיון שלא היו להם ראיות שבעל המלון גנב האבנים טובות חזרו כלעומת שבאו. כשראה שגם המשטרה לא הועילה לו כלום. הלך לקברו של הגאון החיד"א זיע"א וקרא שם מעומד מעומק לבו כל ספר תהלים בבכיה רבה ובכוונה. אחר שגמר את כל התהלים, הרגיש הקלה כאילו נגולה אבן מעל לבו, וחזר למלון מצא פתק תלוי על דלת חדרו שילך מיד למשטרה ! תיכף הלך למשטרה, ושם בישרו לו שנמצאו האבנים טובות והמרגליות שהיו לו, והחזירו לו. וכששאל אותם ע"ז איך מצאו הגנבים ? הסבירו לו שאחד השוטרים עלה בדעתו לחזור שוב למלון לבדוק שוב, ושם תפס את בעל הבית מלון והמשרת רבים ביניהם על חלוקת הגנבה כל אחד רוצה יותר. וכך השיבו לו הגנבה. תיכף הודע להשי"ת על מציאת הגנבה ותלה הכל בזכותו של הגאון החיד"א זצוק"ל וזיע"א.

רבי כלפון הכהן מצא דינר זהב לשלם את המס מיד לאחר תפילת מנחה

הראב"ד מקודש מוה"ר ר' משה כלפון הכהן זצוק"ל וזיע"א בילדותו היה בצער גדול מצד חסרון כיס שהיה מטפל בקרוביו, והממשלה חייבה אותו לשלם ה"מג'בא" (מס מיוחד) ולא היה ביכולתו. פעם אחת הגבילה אותו הממשלה לזמן מסויים, והזהירה אותו שאם לא ישלם, יותן ב"מ בבית הסוהר. והיה בצער גדול מזה, ולא היה רוצה ללוות כשאין נגדו ממה לפרוע. וביום השישי שהוא היום האחרון למועד התשלום, החליט ללכת אצלם להתחנן לפניהם שאין לו ממה לשלם והם יעשו הנראה להם. כשהגיע לשוק אמר אתחיל להתפלל מנחה ואח"כ אלך. בתוך תפלתו היה ממש בוכה מרוב צערו. כשגמר הלך לבית המשפט והנה בדרכו מצא דינר זהב המספיק לו בשופע תכף הלך ושילם. (נכדו הרה"ג רבי נסים הכהן)

מתפילה בציבור לא מפסידים!

(מפי בעל המעשה פ. ישראל הי"ו)..."בתוקף עסקי כ... נצרכתי לעלות לצפון רמת הגולן, לאתר מנהל מפעל מסויים, בשביל עסק מסחרי. המשימה היתה הכרחית, כיון שלמחרת בבוקר אמור היה אותו מנהל לטוס לאמריקה...

יצאתי לדרך בשעת בוקר מוקדמת, והגעתי לצפון הרמה, לקראת השעה 9:00 הגעתי לקבוץ בו מתגורר המנהל, ורעייתו אמרה לי שבזה הרגע יצא בעלה לאחד המושבים הסמוכים לכנרת. הנעתי את הרכב והחילותי לדלוק אחריו מהר הגעתי עד לאותו מושב, והנה גם כאן נכונה לי אכזבה נוראה: רגע לפני שהגעתי, הספיק הוא כבר לצאת משם, לאחר שלא מצא את מבוקשו. "אולי חזר לביתו" כך אמרו לי. בלית ברירה, חזרתי לביתו ברמת הגולן, אבל בלב הרגשתי, ש"היום אין לי מזל".השעה היתה כבר שעת צהרים לוהטת, וכפי שהרגשתי בליבי מראש, לא נמצא המנהל בביתו, אלא – כהודעת אשתו – "מסייר באיזור" ואתה – לך חפש אותו, חפשתי וחפשתי, שדרתי לו הודעות דרך מכשיר האיתורית, ואין תגובה ממנו, כאילו בלעתו האדמה. הזמן רץ, השעה היתה 5:00 אחה"צ, ראיתי שאין סיכוי למוצאו, והחלטתי לשוב לביתי טרם חשיכה. אכלתי ונחתי קצת, ואח"כ התחלתי בנסיעה חזרה.בכביש היורד מרמת הגולן לכיון הארבל, נזכרתי שלא התפללתי מנחה בנתיים כבר נכנסתי לכביש צומת גולני, ולא ידעתי היכן למצוא מנין. מצב רוחי היה די עכור, ולא היה לי כוח לשום דבר. אבל דוקא לאור מה שעבר עלי החלטתי: אני מחפש מנין למנחה, ויהי מה! אני יהודי, וחובה עלי להתפלל במנין. אם הקב"ה נוהג עימי כך – אז מגיע לי! אני מצידי – צריך להתחזק במצוות.נזכרתי שבאחד המושבים הדתיים באיזור, 7 ק"מ לאחר צומת גולני, יש מנין מסודר למנחה וערבית. ולמרות שהדרך התארכה בכמה קילומטרים – עשיתי סיבוב ונסעתי לאותו מושב. ברגע האחרון הגעתי לבית הכנסת. החזן כבר עמד ליד העמוד, והתפילה התחילה. ברגע שהחזן פתח את פיו, היה נדמה לי שאני מכיר את הקול, לא עברו 5 שניות נוספות, והבנתי שמי שעומד ליד העמוד אינו אלא מנהל המפעל שאותו חיפשתי כל היום... מצמצתי בעיני, וגם באוזני: האיש הזה מתפלל במנין?! ממתי? שאלתי את הגבאי: "מי זה." והוא אמר לי: "לא יודע, מעולם לא ראיתי אותו, הוא בא לפה נסער ומתוח וביקש להתפלל".

התפילה היתה נרגשת מאוד. בתום התפילה נפגשנו. וכעת תשמעו מה אומר לי המנהל: "מה אגיד לך, כל היום הייתי בנסיעות. שום דבר לא הלך היום. הייתי מרוגז על כל מי שפגשתי. לא יודע למה. פתאום נזכרתי באבא שלי ז"ל. הרגשתי אותו שורף ובוער בתוכי. ניסיתי לחשב מתי היארצייט העברי, וגיליתי שזה בדיוק היום. החלטתי: ויהי מה – אני מתפלל היום על נשמתו!. נסעתי הרבה קילומטרים בין הקיבוצים עד שמצאתי את המנין הזה. ומה אומר לך – עכשיו אני מרגיש כמו מוצאי יום כפור. אדם חדש. עשיתי את מה שהייתי צריך לעשות!" ספרתי לו את מטרת בואי. הוא ניגש מיד לענין. עשינו עיסקה ענקית, לטובת שנינו. לחצנו ידים, ונפרדנו לשלום.

יצאתי החוצה, והרגשתי שלחיי רטובה. בדקתי. אלה היו כמה דמעות... אח, כמה שה' אוהב אותנו, ואני עוד התרגזתי בשעות היום שלא פגשתי אותו.

מעשה שהיה... "ולא לידי הלואתם"

חסיד אחד בא לפני הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל, וביקש שיתפלל עליו שהקב"ה יתנהו לחן בעיני שר אחד, והלה יסכים להלוות לו כסף. השיבו הרבי: "איני יכול להתפלל שתקבל הלואה מהגוי, משום שדבר זה הוא מן התוכחות שבתורה: "הוא ילוך". יכול אני רק להתפלל שלא תהיה זקוק להלואה"... (באהלי צדיקים הסיפורים מ -דברי יוסף]